

ПРЕДЛОГ

На основу члана 5. став 1. тачка 3) Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23), и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ

о утврђивању Програма развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024-2026. године

Члан 1.

Овом уредбом утврђује се Програм развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024-2026. године, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 2.

Подстицајне мере за унапређење тржишта електронских комуникација које се односе на развој широкопојасне инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024-2026. године, као и начин њиховог спровођења, утврђене су Програмом из члана 1. ове уредбе.

Члан 3.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број:

У Београду, 2024. године

ПРЕДСЕДНИК

Програм развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024-2026. године

I. Извор средстава

Средства за спровођење Програма развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024.-2026. године (у даљем тексту: Програм) обезбеђена су Законом о потврђивању Уговора о зајму (Пројекат изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима 2) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој („Службени гласник РС-међународни уговори“, број 1/22).

II. Намена средстава

Програмске активности спроводи министарство надлежно за област електронских комуникација (у даљем тексту: Министарство), у циљу унапређења широкопојасне комуникационе инфраструктуре кроз изградњу недостајуће приступне инфраструктуре у руралним насељима и кроз повезивање јавних установа и домаћинстава на широкопојасну мрежу.

III. Спровођење Програма

Програм се спроводи у циљу заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у „белим зонама” у Републици Србији, укључујући повезивање јавних установа и домаћинстава у руралним пределима, на начин и под условима ближе дефинисаним у овом делу Програма.

Заједничка изградња реализоваће се кроз два сегмента, и то:

- *middle mile* сегмент, који представља мрежну инфраструктуру која повезује завршни сегмент инфраструктуре са осталим мрежним пружаоцима услуга, главним телекомуникационим операторима и целокупном интернет мрежом, а чију ће изградњу финансирати Министарство; и
- *lastmile* сегмент, који представља локалну мрежну инфраструктуру изграђену на технолошки неутралној основи која је најближа крајњим корисницима што подразумева покривеност корисника приступним мрежама, односно расположивост одређене приступне мреже али не нужно и претплату или коришћење услуге фиксног широкопојасног приступа.

A) Преглед постојећег стања доступности широкопојасног приступа интернету и анализа потреба за давањем подстицаја за изградњу широкопојасне комуникационе инфраструктуре у белим зонама руралних предела Републике Србије

Министарство је током 2017. и 2018. године, у сарадњи са Европском банком за обнову и развој (EBRD), израдило детаљну анализу стања по питању доступности фиксног широкопојасног приступа интернету, као и студију којом су предложени различити модели подстицаја изградње фиксне широкопојасне инфраструктуре у зависности од географских, демографских, као и социо-економских специфичности одређених делова територије Републике Србије. Министарство је крајем 2021. године, у сарадњи са операторима електронских комуникација израдило мапе доступности фиксног широкопојасног приступа у Републици Србији и резултати су показали да у Републици Србији постоји нешто више од 290.000 домаћинстава у руралним пределима где не

Commented [Ma1]: Предлог да се допуни са:... неутралној основи, безичним и жичним технологијама под једнаким условима...

постоји економски интерес оператора за развој инфраструктуре која се заснива на приступу следеће генерације („беле и сиве NGA зоне”).

Приступ следеће генерације (NGA) подразумева увођење оптичких елемената мреже у циљу увођења широкопојасних сервиса са значајно унапређеном брзином и поузданошћу при чему се под NGA подразумева FTTH, FTTB, VDSL и кабловски DOCSIS 3.0.

Беле NGA зоне представљају подручја у којима не постоји NGA мрежа и не постоје планови оператора за њихову изградњу током наредне три године.

Сиве NGA зоне представљају сва подручја у којима постоји највише једна NGA мрежа или постоје планови оператора за изградњу највише једне NGA мреже током наредне три године.

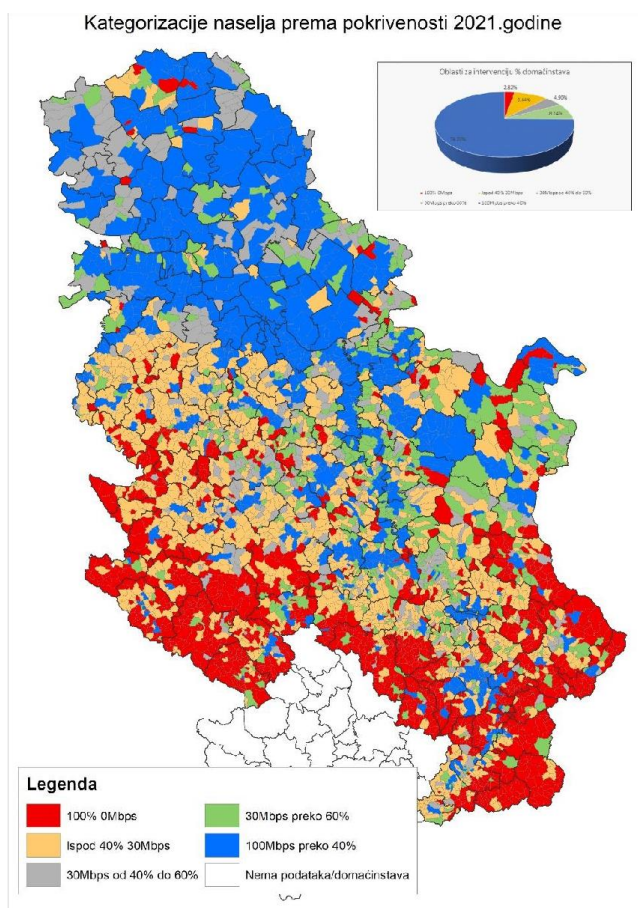
Препознато је 1.503 насеља у Републици Србији са 225.180 домаћинстава у којима је потенцијално оправдана интервенција путем капиталних подстицаја, јер у истим испод 40% домаћинстава има могућност широкопојасног приступа нове генерације, као и као и 1.323 насеља са 46.416 домаћинстава у којима је препозната потреба за интервенцијом која би такође могла бити реализована путем капиталних подстицаја.

Табела 1: Приказ категоризације насеља према степену доступности фиксне широкопојасне инфраструктуре

Широкопојасни приступ	Број насеља	Број домаћинстава	% од укупног броја домаћинстава	Просечан број домаћинстава	Потреба за спровођењем подстицајне мере
Без икаквог фиксног широкопојасног приступа	1.323	46.416	1,79%	35	Постоји
Испод 40% домаћинстава са могућношћу 30 Mbps+ приступа	1.503	225.180	8,70%	149,8	Постоји
Између 40% и 60% домаћинстава са могућношћу 30 Mbps+ приступа	55	22.908	9,25%	416,5	Потенцијално постоји. Неопходно је пратити стање и интервенисати по потреби, а након што се заврши са насељима из

					претходне две категорије.
Преко 60% домаћинства са могућношћу 30 Mbps+ приступа	960	302.910	35,98%	334,2	Не постоји
Преко 40% домаћинства са могућношћу 100 Mbps+ приступа	880	1.991.930	76,93%	2.263	Не постоји

Kategorizacije naselja prema pokrivenosti 2021.godine

Rezultati sprovedene analize stađa pokazali su da su podsticajne mere države neophodne kako bi se izgradila infrastruktura i omogućio ravnoмерan regionalan

развој у Републици Србији, јер се у регионима са високом пенетрацијом широкопојасног приступа јавља значајан утицај на пораст БДП и запошљавање. Позитиван ефекат реализације подстицајних мера огледа се, пре свега, кроз развој руралних области, повезивање привредних региона, развој индустријских зона, као и повећање употребе нових технологија и иновација у пословању и образовању.

Резултати спроведене анализе стања у потпуности су усклађени са приоритетним циљевима Владе који, између осталог, подразумевају побољшање и проширење приступа образовним могућностима за све ученике у Републици Србији и коришћење дигиталних технологија у образовању. Такође, широкопојасни приступ интернету и информационо-комуникационим технологијама утиче на брже, сигурније и ефикасније пословање чиме се повећава продуктивност предузећа и смањују трошкови пословања. То даље указује и да изградња широкопојасних комуникационих мрежа омогућава запошљавање, дигитални масовни рад, као и пораст броја радних места у свим секторима.

Б) Циљ и начин реализације изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у белим и сивим зонама руралних предела Републике Србије

Реализацију активности на изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре у белим и сивим зонама руралних предела Републике Србије спроводиће Министарство.

Циљ Пројекта је заједничка изградња широкопојасне комуникационе инфраструктуре у „белом или сивим зонама” у Републици Србији фаза 1 и фаза 2 како би се подстицајима државе омогућило повезивање на интернет приближно 880 школа, односно јавних установа, месних заједница и других објеката републичких и органа локалне самоуправе (у даљем тексту: објекти јавне намене) и, према проценама, приближно 152.000 домаћинстава на дефинисаним територијама у околини објеката јавне намене. Пројекат ће се спроводити у складу са прописима којима се уређује државна помоћ¹. Услови за реализацију Пројекта подразумевају следеће:

- 1) да се ради о белој или сивој зони, односно да на дефинисаној територији не постоји више од једне широкопојасне мреже нове генерације;
- 2) да не постоји инвестициони план једног или више оператора електронских комуникација да изгради фиксну широкопојасну мрежу **нове генерације**, уз могућност давања државних подстицаја и у областима у којима постоје тренутна или планирана приватна улагања, уколико таква улагања нису довољна за постизање циљева Пројекта;
- 3) да се подстицајем државе за изградњу широкопојасне мреже мора омогућити значајно побољшање у погледу доступности широкопојасних услуга, капацитета, брзина и конкуренције, у корист потрошача;
- 4) да се осталим операторима мора омогућити ефикасан приступ субвенционисаној мрежи како би се повећао избор и конкуренција и истовремено избегло стварање доминантног положаја;
- 5) спровођење транспарентног и недискриминаторског поступка односно Јавног позива којим ће се минимизирати подстицаји државе и који ће бити додељени оператору који достави економски најповољнију пријаву;
- 6) вођење централизоване базе података о изграђеној инфраструктури.²

Спровођење Пројекта обухвата следеће кораке:

Commented [Ma2]: Предлог је да се замени са VHNC Very High Capacity Network фиксну широкопојасну мрежу

1) припрему, расписивање и спровођење Јавног позива у циљу одабира оператора електронских комуникација (у даљем тексту: оператор) и успостављања сарадње Министарства и оператора у области заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије;

2) изградњу заједничке широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије.

За реализацију овог пројекта Министарство ће расписати Јавне позиве за учешће оператора на заједничкој изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије. С обзиром да се Пројекат реализује на целој територији Републике Србије, Јавним позивима може бити обухваћен један или више објеката јавне намене са припадајућим домаћинствима и правним лицима са седиштем на територији дефинисаној Јавним позивом (насеље или део насеља, више насеља итд.). Јавни позив биће спроведен у складу са Програмом, на транспарентан, равноправан и недискриминаторан начин. Право учешћа на Јавном позиву имају сви оператори који обављају или су овлашћени да обављају делатност електронских комуникација у Републици Србији. Јавним позивом се:

1) прописују услови које оператори морају да испуне за учествовање на Јавном позиву;

2) дефинише начин пријављивања, потребна документација, као и рок за подношење пријава за заједничку изградњу широкопојасне комуникационе инфраструктуре (у даљем тексту: пријава), који не може бити краћи од 20 дана од дана објављивања Јавног позива на интернет страници Министарства и на порталу е-Управа;

3) утврђују критеријуми за оцењивање и поступак одабира пријава оператора који ће учествовати у заједничкој изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре, водећи рачуна о инвестиционим трошковима које ће сносити Министарство.

За потребе спровођења Јавног позива Министарство образује стручну Комисију (у даљем тексту: Комисија) и својим актом ближе уређује састав, број чланова и друга питања значајна за рад Комисије. Комисија утврђује Листу вредновања и рангирања (у даљем тексту: Листа) пријава оператора у року који не може бити дужи од 30 дана од дана истека рока за подношење пријава. Листа пријава оператора се објављује на интернет страници Министарства. На Листу пријава оператора, учесници Јавног позива односно оператори који су доставили пријаве, имају право приговора у року од пет дана од дана објављивања Листе. Одлуку о приговору учесника Јавног позива доноси Министарство у року од 20 дана од дана пријема приговора. Одлуку о избору пријаве оператора који ће учествовати на заједничкој изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије, Министарство доноси у року од 30 дана од дана истека рока за подношење приговора. Ова одлука објављује се на интернет страници Министарства.

Међусобна права и обавезе Министарства и оператора чије су пријаве одабране у оквиру спроведеног Јавног позива уређују се Уговором који се закључује у циљу реализације Пројекта заједничке широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије. Уговорни однос Министарства и оператора заснива се на начелима заштите јавног интереса, ефикасности, транспарентности, једнаког и правичног третмана, слободне тржишне утакмице, пропорционалности, заштите животне средине, аутономије воље и равноправности уговорних страна.³ Уговором се нарочито уређују следећа питања и рокови од значаја за заједничко спровођење пројектних активности:

- 1) спровођење уговорених активности заједничке изградње широкопојасне инфраструктуре које отпочиње након ратификације споразум са Европском банком за обнову и развој којим се одобрава пројектни зајам;
- 2) рокови за изградњу *midll mile* инфраструктуре;
- 3) рок у којем се оператор обавезује да на дефинисаној територији изгради *lastmile* инфраструктуру. Министарство Јавним позивом уређује проценат домаћинстава на дефинисаној територији којима оператор мора обезбедити доступност услуге широкопојасног приступа нове генерације;
- 4) уступање изграђене широкопојасне инфраструктуре (у јавном власништву) на коришћење изабраном оператору на период од 25 година, уз обавезу оператора да изграђену инфраструктуру одржава и омогућава континуирано пружање електронских комуникационих услуга у складу са законом;
- 5) обавеза оператора да, у току периода важења Уговора, заснује претплатнички однос у оквиру којег ће обезбедити и пружати без накнаде услугу широкопојасног приступа брзином не мањом од 100 Mb/s корисницима објеката јавне намене наведеним у Јавном позиву;
- 6) обавеза оператора да Министарству омогући праћење реализације Пројекта у току целокупног периода важења уговора.

Пре отпочињања спровођења Јавног позива, Министарство ће у складу са чланом 30. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) Комисији за контролу државне помоћи поднети пријаву државне помоћи која ће садржати јасне, даље активности у погледу дериватних аката прописаних Програмом, а нарочито нацрт јавног позива, уговора и других аката чији је правни основ прописан Програмом. Поступак Јавног позива биће отпочет након добијања мишљења, односно решења којим Комисија оцењује усклађеност са правилима о додели државне помоћи, односно којим потврђује испуњеност критеријума за доделу државне помоћи.

1. Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13, 19/2014, 23/2021 – др. уредбе, 62/2021 - др. уредбе, 99/2021 - др. уредба, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба).

2. Услови за спровођење Пројекта у складу су са Смерницама Европске комисије за примену правила о државној помоћи у вези са брзим развојем широкопојасних мрежа 2013/С 25/01, које су доступне на линку: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126\(01\)&from=GA](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126(01)&from=GA) и Смерницама Европске комисије за државни подстицај за широкопојасне мреже 2023/С 36/01, које су доступне на линку: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023XC0131%2801%29&qid=1675764915102>

3. Значење и садржина ових начела дефинисана је у закону којим се уређује јавно-приватно партнерство.

Образложење

I Правни основ

Правни основ за доношење Уредбе о утврђивању Програма развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период од 2024-2026. године садржан је у члану 5. став 1. тачка 3. Закона о електронским комуникацијама, којим је предвиђено да Влада, на предлог министарства надлежног за послове електронских комуникација, ближе уређује и предузима подстицајне мере за унапређење тржишта електронских комуникација које се нарочито односе на: развој широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије, обезбеђивање пружања јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, као и начин пружања тих услуга, укључујући критеријуме за остваривање подстицајних мера, као и временски период примене тих мера, на транспарентан и недискриминаторан начин, а сразмерно циљу и очекиваним резултатима њихове примене, уз поштовање принципа примене контроле државне помоћи и заштите конкуренције.

Правни основ садржан је и у члану 42. став 1. Закона о Влади, којим је прописано да Влада уредбом детаљније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

II Разлози за доношење

Министарство информисања и телекомуникација, као надлежни орган за припрему закона, других прописа и мера у области електронских комуникација припремило је текст Предлога уредбе о утврђивању Програма развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024-2026. године (у даљем тексту: Предлог уредбе), чије је доношење иницирано у циљу наставка заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у „белим и сивим зонама“ у Републици Србији. Подстицајне мере државе су неопходне како би се изградила комуникациона инфраструктура у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије и омогућио равномеран регионалан развој у Републици Србији, а позитиван ефекат реализације подстицајних мера огледа се, пре свега, кроз развој наведених области, повезивање привредних региона, развој индустријских зона, као и повећање употребе нових технологија и иновација у пословању и образовању.

Начин и услови повезивања јавних установа и домаћинстава у руралним и неразвијеним пределима, ближе су дефинисани Предлогом уредбе. Циљ је да се подстицајима државе омогући повезивање на интернет приближно 880 школа, односно јавних установа, месних заједница и других објеката републичких и органа локалне самоуправе и, према проценама, приближно 152.000 домаћинстава на дефинисаним територијама у околини објеката јавне намене. Пројекат ће се спроводити у складу са прописима којима се уређује државна помоћ.

Посебно је значајно обезбедити свим грађанима и предузећима широм Републике Србије приступ брзом и поузданом интернету и смањити дигитални јаз који постоји између руралних и урбаних подручја. На овај начин се грађанима у руралним пределима омогућава приступ савременим електронским сервисима, а привреди, нарочито микро предузећима и малим предузећима, да достигну исти квалитет услуга као предузећа у развијенијим деловима.

III Образложење појединачних решења

Чланом 1. прописано је да се Уредбом утврђује Програм развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период од 2024-2026. године, који чини саставни део Уредбе.

Чланом 2. прописано је да су подстицајне мере за унапређење тржишта електронских комуникација које се односе на развој широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период од 2024-2026. године, као и начин њиховог спровођења, утврђене наведеним програмом развоја.

Чланом 3. прописано је да Уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV Финансијска средства

За спровођење ове уредбе средства се обезбеђују у складу са Уговором о зајму (Пројекат изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима 2) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 1/22).